

kor bėngas mūsa kulkuoza žemė. Če, Bartovuos vingiūs, aug išsėkietuojė i šuonus ė keik nuoriedamė i vėršo karklā. Vo kamienu stuuroms – gali ilėptė, vo linktė ni nepradies.

Toukart jau pėrmuoji paopė žuolie bova nupjauta, vo atuolā kėla tonkiausio šepetio. Pats žuolies skanoms! Joudės neatplieši nu žemės – tik šlėmšt, tik rīn. Vėskou iš eilies, be atsėkviepėma. Gerā ejė ne tik vingiuorīkštiu lapelė, bet ė nuotrīniu, ė kėtuokėi. Par deinas nusėstuo viejusi kūtie karvė džiaugies ne tiktā vasaras pavakarės gaivomo, bet ė skrondi tėnkėna jauna ė skanė žuolė. Kā ganīsio, liuobo ikėštė karvė i pati gėliausi opės vingi, pri pat karklīnu, ka nikėينو akės, ni iš kuokiuos posės negalieto pamatītė, kas čė dedas. Karvė jied, vo aš ėto sargība. Jė iškėlst kuoks itarėms a pavuojos, jau nebveizo ni opės krontū statoma, ni ondėns gėloma – statė galvo abodo so Joudė polav i ontra opės posė, kor bova jau kėta kulkuoza žemė. Karvė, žėnuomās, tuo nepaaiškinsi, ė ana dar spīriuosės, bet kėita mona ronka tus nikius grėtā liuob parlaužtė.

Gerā tuom pavakariem liuob būtė ne tik karvė, bet ė mon. Laukė dar tebtvīruo dėinuos šėloma, če pat teliuskoudams biegt opės ondou, sėitovū atšvaitūs kāp tėkros spind mielėns dongos, palinkusiu karklīnu žaloms, pri pat ondėns augontės ė nenukėrstas ėlgasteibės žuolės, patemė ondėnie mielėnās ė rūžavās žėidelės sožidė augalelė. Sėitovelies ondou beveik nebiegt, tik vėינוo kėtuo vėitelie līguo iš žemės išdīgstontu sruovelė, pasėmaišidama švelnės bangū rinkelės, nulingou i žuolietus pakraštius. Beveziedams i sėitovieliu sėdabrinu ondėni, vėn matā, ka kažkas i anou krimt, kažkas šuokinie ont anuo spindontės nogaras. Tā, veiziek, nudžiūvosės karkla šakelės žėivelė, karštuos saulės bo-

čiuojema, praded rėistėis, biški trakšteliė, atšuokst nu medė ė nežėnė kāp dar laikuos nenukrėtusi, jug bier prikėbės tik pats sosėrėitėma vėdurielis. Pūsteliė nuors ė mažiausis viejielis, vo gal tik uors pasėmaiša nu dėinuos karštė, kā ons nusėleid pri pat ondėns. Bet jau tuo ė ožtenk, ka joudā roda žėivies atplaišėlė atėtrūktom, ė, veiziek, ana, sokdamuos uorė kāp kuoki sparnouta medė siekla, jau leidas i ondėni. Vo keik nugeltusiu ė jau pradiejusiu džiuotė lapu krimt, kā i medė dar žalės garbanas isėsok kuoks nuors paopė paukštātis, katros mažū kuokuo nagelės ė kėito aštrio snapelio praded krapštiniėtėis ė biegiuotė medė šakeliems. Bėrst ė bėrst i opė atgīvenosės medė dalelės, vo ondou anas neš kor nuors pri kronta a skersā opės išsėtėisosė šakuota medė. Veiziek, po keik laika jau soplukdīta dėdlie sānašu krūva, pro katrou ė pats ondou jau nebgal beprabiegtė, ė praded smarkiau veržtėis ė garsė burnuotė.

Vo kou jau besakitė, jė i ondėni pliumpteliė rėibos, stuors pėivas žiuogs. Sparduos vargšos, vartaliuo ondinie sava rodus ė žalius marškinius, bet atramuos tā nier. Apatiuo, gelmie, tik sokorelės besimaišous minkšts ė šėlts ondou. Ė jou daugiau skerītiuojīs, jou daugiau virpini ė draskā ondėns sėdabra, tou grėtiau pamatīs tavi raji žovės. Bet a galletumi tuokem naimem padarou idietė bėnt kėik pruota arba išmuokītė plauktė? Kol pėivuo, mondros. Kāp tik i ondini, tėp ė amėn. Jug jė ne tuoks iš pruota išejosė šuolis, būtom ikrėtės artiau krašta, vo aš būtiuo anou jiemės ė ištraukės, bet to i tuoli diejė iš vėsuos svėkatas ė dar išskleidė keik begaliedams niekam netėkusius sava sparnus, ė vuožteliejė i pat sėitovuos vėduri. Tuokem nutrūktgalviu jau nieks nebėpadies. Ė dar... A mon

(Nukelta i 22 p.)

(Atkelta iš 21 p.)

žiuogus ganītė, kā čē pat torio sava karvelė Joudė?

Atsėtraukės nu ondėns apsėžvalgau, bet, nieka itar-tėna nepamatės, isėspėtrėjo i mielėnsparniu laumžir-giu polkieli. Mažnė kiaura deina plakas mielėnuoms og-neliems anū sparnelė: tā padeg maža valondelė ont kuokio žuolėlės lapo, tā pakeist i uora, tā viel leidas žemīn ē sožīdrou ont šakuota ē jau žėidelės atsėvuo-žosė augala, katros kėita kuota ē šakas iškėša iš on-dėns beveik patemė sėitovuos vėdurie. Tuo augala žė-idelė rodamė apvalkalelie, bet ons jau sopliša, ē pro prasėvierosius plīšėlius lend baltas žėidlapiu skiautės, vo patemė vėdurie – gelsvė žėida oustelė. Bet laum-žėrgė i žėidus neveiz. Tėi gīvė īr vasaras opės ē sau-lės mielėns džiaugsmos, vo ne darba bėtelė, katrā rūp tik medaus pritinkės žėids. Čē ne ta padermie, čē vasaras dūmelė, saulelės kūdėkė, vo tuokius sotvierė-mus žmuonės vadėn donžuanās. Īr, pasėruoda, anū ē tarp sparnoutu, ē nesparnoutu žemelės gīventuouju. Čē matau ē kėtuokiū skaidresparniu laumžirgiu. Anū rīškės so išpompusiuom akim galvas joudou iš tuola, vo mels-vos, joudās taškelės išmargints lėimėnielis beveik ne-matuoms. Anei gīven tēp pat sava maluonomou: gla-muoniejęs ē dūkst saulie, šuokėmė vėns unt kėta, mu-šas ē gluostuos, ikaitė viesėnas ondėns artomo, narda uorė ē išdarėnie vėsokius špuosus.

Vo i sėitovelė ibiegontė ondėns erzelis, sonešta žvīra ē kriauklieliu margalinė – kāp tēkra atsėgolosė i opės dogna dėdlė kruokadīla nogara. Ontā ondou, atsėtrėn-kės i dėdėli akmeni, šuok tėisė i vėršo, bet tou šuoli solīgėn ē beveik ožgesėn iš vėršaus biegos ondou. Ē vės teik, atsėtrėnkės nu akmens, ondou atkaklė šuok ē šuok, ē nugal stėprė opės sruovie, bet diel tuo gīva,

līguo iš žemės trīkštunti šaltėnė versmie, atsėradusi pa-temė opės vėdurie, kunkoliou ē maišuos, plauk tuolīn mažās verpetelės. ož keliū žingsniu viel vėskis nurimst, ē opė biegi kāp biegsi. Bet ondou nikamė nier vėi-nuods – tuo verdenie tīvoliou ne tik pėlkoma, bet žībtiuo ē saulės spindulis, atsėver ē dongaus žīdroms, sovėrp palinkusi ont ondėns karkla lapu žaloma.

Vo kou tēn kliuok ē gorg iš sėitovelės biegos on-dou, iš kor tas triukšmos ē barnis? Aa... Tėn, opės vėdurie, sosėglaudė do dėdliausė akmenis ē vėdurie palėka tik maža tarpieli. Pri akmenū ondėniu plato-muos jau ožtenk, ožtenk – biek sau i svėkata, opalieli! Bet ne, nebieg. Vės teik lend i tarpuakmėni ē kāp pa-skotėniuojė pliuotkarka barsės ē gorgies, ē vėsam pa-sauliou garkčiuos, kuoks čē metu metās nepasėbėn-gous pėktoms īr ožvėrės. Jau ē akmenīs pajoudava, unt anās prikėba slīdės ē žalzganas ondėns mauru pa-kotrės, vo po anū apatė ruopinie sogrėižtas ondėns srai-gelės, šimtakuojės joudas kirmielelės, mažė rauduonė ondėns vabalelė. Ē ne tik ruopėnie, bet plaukiuo, ē, pruogā pasėtaikios, jē tik ēlgesniuojė kuojė prigaun, kimb vėns ketam i klepus, pasėgrom kāp reikint, ē, tik pamatė, ka ondėns sruovie baig anus išneštė iš pakūtriū, paleid vėns ontra, ē keik beišgal greitībies ēras pri akmens. Toukart laimingė atsėstuo ē, jē beka-riaudamė nenusėruovė ē tebtor, kraipa oustus.

Keik daug opie vėsuokiū nesoprontamu ē knīnguos neaprašītu dalīku – gīvenėmu, karū, gudrībiu, sogīve-nėma ē nusėgīvenėma, meilės ē pasiotėma, jouka ē rimtū dalīku! Ē niekam nerūp, ka šėndėin opės pīkšt ont akmenū, ka tas gorgous ē saldomo teškous gar-sos gluosta karklu šakas, nuskėist viejė šlamesie, trauk žmuogaus pavargosė galva klausītėis ē klausītė-is. Ē nepajunti, kā jau tīlė atėt vakars, ka jau rėk iš

opės vingė varītė Joudė   sokiė naktė ont nomũ.

Lonkuo kaŗkas atsėtėka! Isėklausau. Kaŗkas sodrumstė ŗelta pavakarės ramībė. Ŗuoko i pėiva, leko i vingi. Kāp tad! Će jau kareivėŗkuoms galifė kelniems apsiŗvėlkės, ont vėŗsaus untsėleidės tuokė pat poncerka, ont akiũ untsėtraukės jouda, paneŗiuota keporė, jau iš ŗemės   mėita ištraukės, Joudė vedas kulkuoza kumunists labrītinis Paulauskis. Labrītinis dėl tuo, ka neskirė rīta nu vakara, sotėktam ŗmuogou vėn sakė labrīt. Ons priŗ keik laika dėl kaŗkuo išsėrėjė so sava sosiedo tėn kaime   nesenė atbiega priegluobstė  iŗkuotė pas miestalė strėbuokus. Aŗ negalieju anam skersā kėlė atsėstuotė, tebibovau vaikigalis. Tik jiemiau praŗitė: „Diede, nevesk karvės, jug aŗ ne kolkuoza lonkuos ganiau, vo tik atvariau karvė pagirdītė“. Malouju, dedous nekalto. Dar praŗau, dar maldauju, jau kelė kviepteliejėmā belėka lig aŗaru, bet tas nieka nepaded. Jau vīviedams  to iš paskuos, praŗau, ka atėdouto, ŗado Joudės daugiau nebvestė pri opės. „Ŗėnuom mes tuokius, – saka diedė, – mums vėsor ta pati tarībėnė ŗemė. Nuvesio i raŗtėnė, oŗmuokiesėt bauda, tumet ŗėnuosėt“.    t tuoliau, neveiziedams i mona sriũbavėmus. Jau   unt kapũ kėlė išsėdongėnuov, vo aŗ tebėpraŗau, bet uns – kėits kāp gelŗės   ŗauk: „Uŗmuokiesėt bauda, tumet ŗėnuosėt“. Labrītinis jau temp Joudė Kapũ gatvė, vo aŗ, pamatęs, ka nieks nebipaded, pasėleido pro kapus nomei. Vuos neaŗaruodams aiŗkėno mamā, kas nutėka, ka ne mũsa kulkuoza lonkuo teganiau. Mama, nieka nelaukusi, iŗein pri kulkuoza raŗtėnės,  , dėdlem mona dīvou, po kuokiuos adīnas parein vedėna mũso karvė. Kulkuoza pirmininks beveik nieka nesakės   bauduos muokietė nerėkalavės. Tik lėipės pasėjimtė karvė    tė nomėi. Labrītėnė pastongas nuejė niekās. Pasėruodė, ka miestalie ĩr  

kėtuokiũ ŗmuoniũ. Bet vės teik po tuo karta grieŗto tieva įsakīmo Joudės ganīma vėita reikiejė sosiaurintė lig vėina pakelies griuovė.   niekor daugiau!

Jė tėp nepavīks išganītė karvės, rėks pardoutė, – kėitā pasakė tievs.

Vo jug mums reikiejė gīventė. Ŗeima jau bova dėdlie. Bet karvė, kāp besuksi, bova par sunki, ka pakeltumi anou i dongo. Anā reikiejė ŗalios ŗuolies. Vo ta ŗuolie, kuoŗnos vāks ŗėna, aug tik ont ŗvėntuos mũsa ŗemelės. Ganiem Joudė pakeliũ griuoviũs, bet anėi jau priklausė ne mums vėinėms. Sava dalis artiausė miestalė liuob pasėjims keliũ meistrā   darbininkā. Tėn jau ni beganīsi, ni bepjausi.

Lėka   dā vėina skīlie – pri pagriuoviu pridietė netuolėj esontė dā nelaiduojemu kapũ pėiva – anuos bova kuokė posontra aktara. Ta ŗemė bova aptverta zumato   tėn karvelės neivesi. Ta pėiva bova sena, auga vėsuokės smėlgas, rūgŗtīnės, vėns kėts vikis, vo pri pat ŗemės ŗaliava tonki kāp ŗepetīs kerpė. Karvė tuoki ŗuolie tėka kāp medos. Ta pėiva  r nebova be ŗmuogaus. Anou savėnuos apīlinkės tarība   baŗnīĉės varpininks, bet anėi a nesoprata, kas ĉe daruos, a   sopratė tiliejė.

Mes liuobam, kā jau pritems, jimtė dalgi    tė i tou pėivelė pasėŗėinautė ŗalios ŗuolėis. Paskou jemi anuos prikėŗta pėlna maiŗa, oŗsėmeti unt petiũ   kiuzini nomėi.   tėp ont sava kopruom mes karvė išneŗiem ne vėinus metus. Daugiausė, ŗėnuomās, tievs, vo paskou   aŗ, kāp vīriesnis. Bova   varga,   nepatuogomu, bet toukart kėtėp neiŗejė. Vo kā iš onksta ŗėnā, ka kėtėp nebus,  ti   kou rėk dirbi. Ŗuolies liuob reikietė atsėneŗtė kuoŗna nakti. Jė ne vėns, tā kėts

(Nukelta i 24 p.)

(Atkelta iš 23 p.)

liuobam pjauté. Bova é apséniaukusiu, é gražiū naktū, viejoutu é tikiū – véskuo bova par tus metus.

Va, bėngies dėinuos rūpesnė, siedam pri stala, valguom večerė. Mažesnėijė jau taisuos goltė, vo mon tievs saka: „Jau ėsiav.“ Aš jemo maiša é griebli, tievs – dalgi, é išlingoujav žėnuomo takelio. Žuolie ši vakara rasuota, vo rītus, tèn, verš mūsa palėktuos suodības é miediu, jau kėlst dėdliausis mienou. Élgė é pluonė káp baidariu korpusā debeselė stuov tuolie é nejud. Tuolėi vuos iveizamė baltuom švėiselie mėrgoliou žvaizdiū taškelė. Skaudė é rīškė spind šiaurės žvaizdie, švelnė plevė dongaus gėlomuo dėdlės Dėdliūju Grīžola ratu žvaizdės. Tievs so dalgio ont petėis ėt pėrms, aš, apsėvėlkės trumpuom kelneliem, bindzėno iš paskuos. Mon i kelius é i staibius daužuos rasuotas smėlgu é šonažuoliu varpas é erzėn. Aš šuokteliejo i derva é ėto bulviu vagelė. Šelta, par dėina įkaitusi žėmė maluonė glamuonie kuoju piedas. Jau ėe pat é zuomats. Paršuokav anou é atsėdorav pėivuo. Nuveizv, kor gesnė žuolie, é tievs, pasakės, ka nelīstiuo pri dalgė, pradėd skostė pradalgė. Daugībė kormrausiu, tā dalgis grėtā atsėpjaun. Tilė pagalondės, tievs anou doud é mon. Pradalgės nesiaurėno, é dalgis slīst pavėršiou, nenupjaun žuolies. „Nė tēp rėk, – muoka muni, – sokdams pinti, spausk pri žėmės, vo smaigalīs lai ėt vėršo.“ Paklausau é iš tėkrūju pjauno dabar tēp, ka é kerpė nusėskot. Po kuojuom palėikt nupjauta pėiva. Žuolie rasuota, sominkštiejusi, diel tuo pjaunas lėngvė é gerā.

Jau, – saka tievs, – nebtėlps i maiša.

Sogriebav, sotvarkuov, maišos išsėpot, pasunkie é sošlomp. Padedo tievou ožsėverstė maiša unt petiū, jemo griebli é dalgi, é sokav i nomus. Nuėdams dā paveizo i joudus dėdliū lėipu šešoulietius, i balzganas, mienolė švėiso aptvėnusius kapus, i daugībė krīžiu, katrėi spind é joudou keistuom kapū paslaptim. Veizas i

muni keistuom laiduotuviu pruocėsėjuom, é mėrtėis maliavuokā žvilgtelie i mona jausmus žmuogaus kaukuoliu jouduom akiū doubiem, kuoju é ronku baltās kaulās, katrėi mona galvuo ėr apsėpīnė vésuokiausės nutėkėmās, paslaptim é nežėnuomās, netikietās dalīkās. Ė, kā dabā ėto tievou iš paskuos, žėnau, ka nieka neatsetėks é nier kuo bėjuotė, bet vės teik mona nogara kažėn dėl kuo sosėtrauk é sosėgūž, é mon atruoda, ka iš kapū pėivelės kažkėniuo ėlga nematuoma ronka vedo lig stumtėnā išstom laukuonās. Kā iššuoko par zuomata, nusėramėno, viel pradėdo normalė ėtė é žvalgītėis.

Mienou jau palėpės aukštiau, jau pageltuonavės é sosėtraukės. Pėlkās apalės medīnās briežas naktėis švėisuo mūsa é ketas suodības. Pasėšvėitėmās mėrgolioudama pro suodna, miediu kamienus, vėiškelio brungzd mašina. Po biški nutėlst ūžėsīs, vo vakarū švėisi padongė mielėnā gelsvo brūkšnio jau geruokā pavažiava i šiaurės rītus, debėsū paėlgė drīžė tebstuov káp stuoviejė, é tik neiveizama dongaus gilībė tebmėrg nesuskaituomu žvaigždiū spėitlės. Jau einav i kėima, é miediu šešoulietė, é truoba, é kūtės šėloma padvelk i vedo jau ožgesosė vakarīkštė dėino. Tievs daržėnie, ka nesokaisto, iškrata iš maiša é paskleid žuolė, é ėtav abodo mėiguotė.

Keik paūgės žuoliės liuobo ėtė jau é vėns, daugiausė toukart, kā ėlgiau ožsėbūsio kuokiuo gegužėnie a pas draugus, vo tievs būs kor nuors išvažiavės. Ne vėsumet tebūsio laimings a patėnkints. Liuob būtė vėskuo. Iš bet kor parėjės, jau iš ėpruotė paveizi, so ronko tomsuo pagraibīdams daržėnies kertie, a ėr žuolies. Retā kumet tebova, ka būto. Jemi dalgi, griebli, maiša, numeti batus, apsėvelki kuoki prastiesni drabuži é išlingouji. Liuob pasėtaikītė naktū, joudū káp sma-la. Ė pėivelie, tik so baso kuoję apgrombės, tegalieję pajostė, a ėe ėr žuolies, a nė. Dalgi jau sukši iš ėpruotė, ėtstā nieka nematīdams, so žuolė pjausi é kormrausius, bet maiša vės teik pritratinsi káp reikint. Paskou

